

Amcan Llesiant 3

Grymuso a chefnogi cymunedau i fod yn ddiogel, yn annibynnol a gwydn

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud?

Ar y cyfan, mae'r cynnydd yn erbyn yr Amcan Llesiant hwn yn gadarnhaol, gyda chymorth ataliol a chymunedol yn helpu preswylwyr i gadw'n ddiogel, yn annibynnol ac yn gysylltiedig. Mae gweithgarwch allweddol ar draws ymyrryd yn gynnar, Canolfannau Clyd, technoleg gynorthwyol, gofalwyr di-dâl, atal digartrefedd, gofal plant, chwarae, gwydnwch bwyd, anableddau dysgu ac iechyd meddwl yn cyfrannu at lesiant. Fodd bynnag, mae'r galw a'r cymhlethdod yn dal i fod yn uchel ar draws gwasanaethau oedolion a phlant, yn enwedig ym maes diogelu, gofal cartref, seibiant, cymorth iechyd meddwl arbenigol, tai a lleoliadau i blant sy'n derbyn gofal. Mae angen ffocws parhaus i wreiddio atal, cryfhau ymgysylltiad â gofalwyr di-dâl, dangos tystiolaeth o ddeilliannau a rheoli pwysau parhaus.

Yr hyn y dwedom ni y byddem yn ei wneud yn ein Hunanasesiad 2024/25	Yr hyn a gyflawnwyd gennym
Gwella'r modd y darperir Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, adolygu cyllid cyfalaf a symleiddio prosesau	Cwblhawyd 102 o grantiau, gyda buddsoddiad ychwanegol eleni'n cynyddu'r gyllideb a fuddsoddwyd i £880,000 ar y cyfan ac amseroedd cyflawni'n gwella. Mae galw, tai addas a fforddiadwyedd yn dal i fod yn bwysau.
Parhau i fonitro mentrau digartrefedd	Mae gwaith atal digartrefedd yn parhau trwy brydlesu, Tai yn Gyntaf, Fflatiau STAR a chaffaeliadau. Mae'r galw am dai fforddiadwy'n dal i fod yn uchel ac rydym yn gweithio'n agos gyda'n cymdeithasau tai trwy ein Partneriaeth Tai Strategol i gyflymu datblygiadau newydd. Mae ein harlwy atal digartrefedd yn dal i dyfu mewn ymateb i'r galw cynyddol, gyda phrydlesu ychwanegol, prosiectau Tai yn Gyntaf, fflatiau STAR a chaffaeliadau eiddo symud ymlaen / â chymorth
Rhoi Strategaeth Cartrefi Gwag y Sector Preifat 2025–2030 ar waith	Mae gwaith yn parhau i wella cartrefi gwag fel y gellir dechrau eu defnyddio eto, gyda chymorth y Strategaeth Dai, prydlesu, caffaeliadau a datblygu tai fforddiadwy.
Monitro risgiau i gynaliadwyedd y Gwasanaethau Cymdeithasol, gan gynnwys swyddi a ariennir â chyllid grant, y gweithlu a chapasiti	Mae'r galw a'r cymhlethdod yn dal i fod yn uchel ar draws y gwasanaethau cymdeithasol. Mae risgiau'n cael eu rheoli trwy atal, ailddylunio gwasanaethau, recriwtio a gweithio mewn partneriaeth.
Monitro cost ac effaith lleoliadau'r Gwasanaethau Plant	Mae pwysau o ran digonolrwydd a chostau lleoliadau'n dal i fod yn sylweddol, ac mae angen rhagor o waith i leihau'r ddibyniaeth ar leoliadau annibynnol a phreswyl.
Cynyddu gofalwyr maeth ym Mlaenau Gwent	Mae recriwtio a chadw gofalwyr maethu yn dal i fod yn flaenoriaethau, ochr yn ochr â leihau'r ddibyniaeth ar leoliadau annibynnol.
Gwella mynediad at ofal, cyfleusterau a therapiau i blant sy'n derbyn gofal a leolwyd yn lleol	Mae'r cymorth wedi cryfhau trwy'r Strategaeth Rhianta Corfforaethol, datblygu ein MyST (My Support Team) ymhellach a darpariaeth breswyl leol. Fe barhaodd gwaith parhaus gyda chydweithwyr lechyd i sefydlu pecynnau gofal priodol gan gynnwys therapi trwy'r Panel Anghenion Cymhleth a'r broses Gofal Parhaus.
Parhau i weithredu'r Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal a monitro niferoedd.	Arhosodd nifer y plant sy'n derbyn gofal ar ddiwedd y flwyddyn bron yn ddigyfnewid ar 202, o'i gymharu â 201 y flwyddyn flaenorol, tra bod nifer y derbyniadau i ofal wedi cynyddu o 53 i 73. Yn ystod y flwyddyn, daeth 72 o blant â'u statws â gofal i ben trwy gwblhau achosion gofal,

	rhyddhau Gorchmynion Gofal neu symud arfaethedig i leoliadau teuluol, byw â chymorth neu fyw'n annibynnol. Daeth tîm Plant sy'n Derbyn Gofal pwrpasol yn weithredol ar 1 Ebrill 2026 i gryfhau'r gwaith rhyddhau a chynlluniau symud ymlaen.
--	--

Sut ydyn ni'n gwybod?

Dull Cymunedau a Hybiau Cymunedol

Parhaodd y Dull Cymunedau i aeddfedu yn ystod 2025/26, gan gefnogi uchelgais y Cyngor i rymuso trigolion a meithrin cymunedau mwy gwydn, hunangynhaliol. Mae'r Model Hybiau Cymunedol yn parhau i fod yn ganolog, gan ddarparu drws blaen lleol ar gyfer cyngor, cymorth digidol a chyfeirio, gan wella mynediad at gymorth yn nes at adref a'i gwneud yn bosibl adnabod anghenion yn gynharach.

Mae trefniadau cryf ar gyfer gweithio mewn partneriaeth gyda'r sector gwirfoddol, gwasanaethau tai, y gwasanaeth iechyd, yr Adran Gwaith a Phensiynau, Cyngor ar Bopeth a grwpiau cymunedol wedi cefnogi cymorth lleol mwy cydgysylltiedig mewn perthynas â llesiant, cyflogaeth, cyngor a chynhwysiant digidol. Mae'r dull hefyd yn helpu trigolion i feithrin hyder, annibyniaeth a sgiliau digidol, gan gyd-fynd â blaenoriaethau trawsnewid ehangach gan gynnwys ymyrryd yn gynnar, atal, hybiau cymunedol a [gweithgareddau](#) meithrin capasiti cymunedol.

Mae data, mewnwelediad a gweithio mewn partneriaeth gyda'n cymunedau yn siapia gwasanaethau ac yn targedu cymorth yn fwyfwy, ond mae angen rhagor o waith i wreiddio'r model yn gyson, cryfhau tystiolaeth o effaith, a chynorthwyo cymunedau a sefydliadau lleol i ymateb yn weithredol i heriau a chyfleoedd lleol.

Cymunedau Oed-Gyfeillgar a Chanolfannau Clyd

Mae'r rhaglen Cymunedau Oed-Gyfeillgar yn cynorthwyo trigolion i heneiddio'n dda, cynnal eu cysylltiadau a chael mynediad at gymorth yn eu cymunedau. Yn ystod 2025/26, fe barhaodd Canolfannau Clyd i ddatblygu gyda phartneriaid, gan ddefnyddio cyllid Llywodraeth Cymru i ddarparu mannau diogel a chroesawgar ar gyfer cysylltiadau cymdeithasol, gweithgareddau, cyngor a chyfeirio. Mae rhai canolfannau bellach yn gweithredu y tu hwnt i'r gaeaf a gallant hefyd ddarparu mannau oer yn ystod gwres eithafol, gan gryfhau gwydnwch cymunedol trwy gydol y flwyddyn.

Mae'r rhaglen hefyd wedi cefnogi allgymorth wedi'i dargedu mewn lleoliadau cymunedol yr ymddiriedir ynddynt, gan helpu preswylwyr i gael mynediad at gyngor ynghylch ynni, ymwybyddiaeth o ddementia, cymorth gyda chostau byw a chyfleoedd iechyd a llesiant ehangach. Mae hyn wedi gwella mynediad at wybodaeth, wedi bod o gymorth gydag atal ac ymyrryd yn gynnar, ac wedi helpu i leihau unigrwydd ac arwahanrwydd cymdeithasol.

Ymyrryd yn Gynnar ac Atal

Yn ystod 2025/26, fe wnaed cynnydd da o ran ddatblygu dull cliriach, mwy cydgysylltiedig o ran Ymyrryd yn Gynnar ac Atal. Mae adolygiad cynhwysfawr wedi mapio gweithgarwch cyfredol, wedi adnabod achosion o ddyblygu, cyflawni anghyson, pwyntiau mynediad lluosog a bylchau mewn gwybodaeth am berfformiad, ac wedi sefydlu sylfaen dystiolaeth gryfach ar gyfer ailddylunio.

Mae'r model sy'n dod i'r amlwg yn defnyddio dull "cymunedol yn gyntaf", gan gefnogi trigolion yn gynharach trwy ddarpariaeth leol, llwybrau atgyfeirio cliriach, drws ffrynt mwy cyson, rheoli achosion yn gydgysylltiedig a defnyddio data'n well i leihau'r galw am wasanaethau statudol.

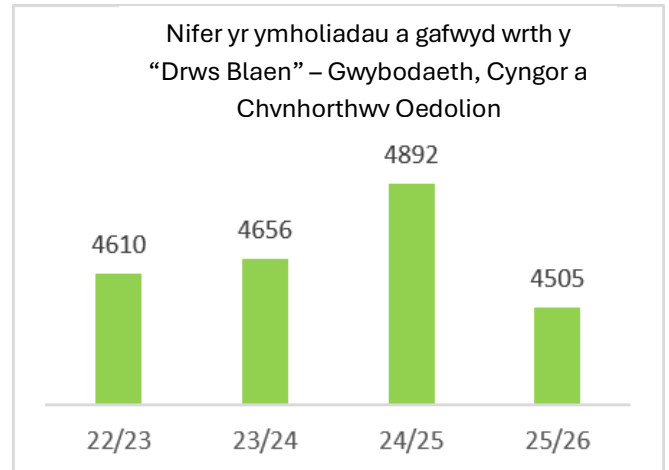
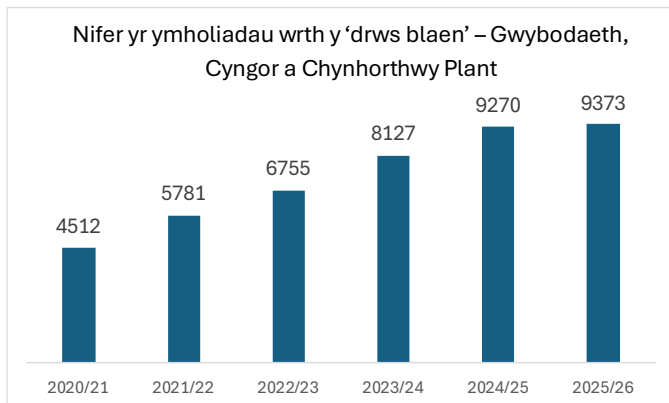
Bydd y cam nesaf yn canolbwyntio ar ddatblygu system atal integredig, gyda threfniadau llywodraethu cryfach, deilliannau cliriach, mesurau perfformiad cyson a goruchwyliaeth well ar fuddsoddi mewn atal.

Adolygiad Hamdden

Canfu adolygiad annibynnol a gwblhawyd gan Bartneriaethau Lleol fod Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin yn cael ei rhedeg yn dda, yn cael ei gwerthfawrogi gan gymunedau ac yn cefnogi nodau'r Cyngor ynghylch llesiant, dysgu ac atal. Argymhellodd yr adolygiad y dylid cadw model yr Ymddiriedolaeth, gan gryfhau aliniad â'r Cyngor, gwella cynaliadwyedd ariannol, cynyddu incwm, alinio gwasanaethau ac ailadeiladu cronfeydd wrth gefn. Bydd y Cyngor a'r Ymddiriedolaeth yn datblygu cynllun adfer a datblygu, wedi'i ategu gan gynllun busnes â ffocws pendant, gyda chynnydd yn cael ei fonitro trwy fesurau perfformiad y cytunwyd arnynt, Dangosyddion Perfformiad Allweddol a goruchwyliaeth ariannol. Canfyddiadau'r adroddiad llawn: [yma](#).

Gwybodaeth, Cyngor a Chynorthwyl a chymorth atal

Yn ystod 2025/26, fe barhaodd Gwasanaethau Oedolion a Phlant i reoli lefelau uchel o alw gan hefyd ganolbwyntio ar gymorth cynnar, atal, diogelu, annibyniaeth a chynaliadwyedd gwasanaethau. Fe wnaeth y Gwasanaethau Oedolion wella llwybrau ar gyfer asesu a gofal wedi'i gomisiynu, gyda llawer o ymholiadau'n cael eu datrys ar adeg yr atgyfeiriad yn hytrach na bod asesiad gofal cymdeithasol hirdymor yn ofynnol.

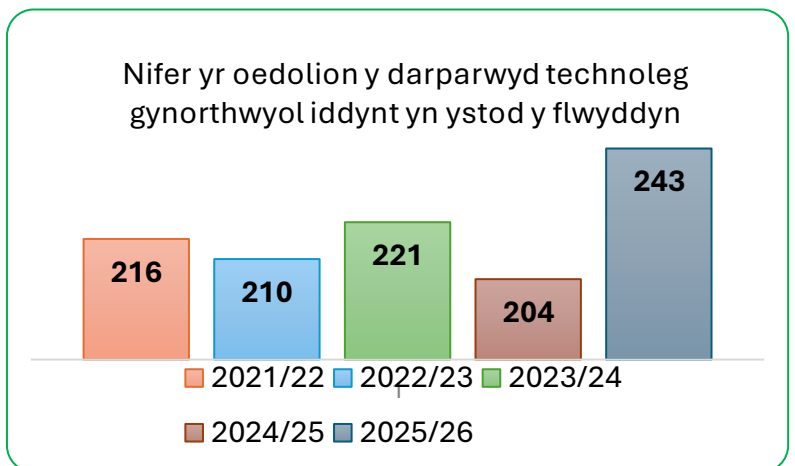

Fe brofodd y Gwasanaethau Plant alw parhaus hefyd trwy'r Tîm Gwybodaeth, Cyngor a Chynorthwyl, sy'n adlewyrchu pwysau diogelu parhaus a chymhlethdod cynyddol teuluoedd. Rheolwyd y rhan fwyaf o atgyfeiriadau heb ymyrraeth statudol, sy'n awgrymu bod sgrinio wrth y drws blaen, penderfyniadau ynghylch trothwyon a llwybrau ymyrryd yn gynnar yn gweithredu'n gymesur, gan alluogi gwasanaethau statudol i ganolbwyntio ar blant a theuluoedd â'r lefelau uchaf o angen a risg.

Technoleg Gynorthwyol

Mae Technoleg Gynorthwyol, gan gynnwys larymau llinell fywyd, synwryddion a thechnoleg GLYFAR, yn cynorthwyo pobl i fyw'n annibynnol gartref am gyfnod hwy, yn hybu llesiant, yn lleihau arwahanrwydd ac yn helpu i atal yr angen am gymorth iechyd a gofal cymdeithasol mwy dwys.

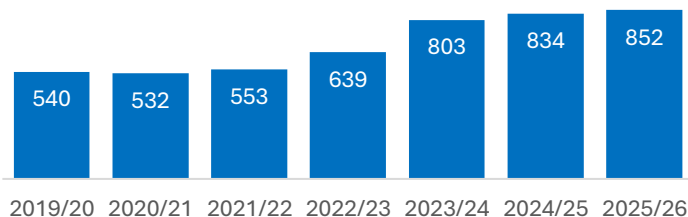
Yn ystod 2025/26, cwblhaodd y Cyngor raglen fawr i ddisodli larymau llinell fywyd analog ag unedau sy'n gydnaws â thechnoleg ddigidol cyn trosglwyddo i ddigidol ledled y DU ym mis Ionawr 2027. Mae glanhau data hefyd wedi gwella cywirdeb cofnodion y gwasanaeth. Mae'r gwasanaeth yn parhau i gael ei hyrwyddo trwy weithwyr iechyd a gofal cymdeithasol proffesiynol a sianeli'r Cyngor, gan gefnogi mwy o ddefnydd gan gwsmeriaid newydd. Bydd hyrwyddo Technoleg Gynorthwyol a thechnolegau sy'n dod i'r amlwg yn parhau i helpu mwy o bobl i barhau i fod yn annibynnol gartref.

Diogelu

Fe arhosodd y galw am ddiogelu'n uchel ar draws gwasanaethau oedolion a phlant yn ystod 2025/26. Cynyddodd atgyfeiriadau diogelu oedolion ychydig, gan barhau â'r duedd tuag i fyny yn y tymor hwy, tra bo' cynnydd mwy mewn ymholiadau diogelu'n awgrymu bod achosion yn mynd yn fwy cymhleth. Bydd y Tîm Diogelu Oedolion yn parhau i fonitro niferoedd a chymhlethdod atgyfeiriadau.

Cyfanswm nifer yr hysbysiadau am oedolyn yr amheuid ei fod yn wynebu risg a gafwyd yn ystod y flwyddyn

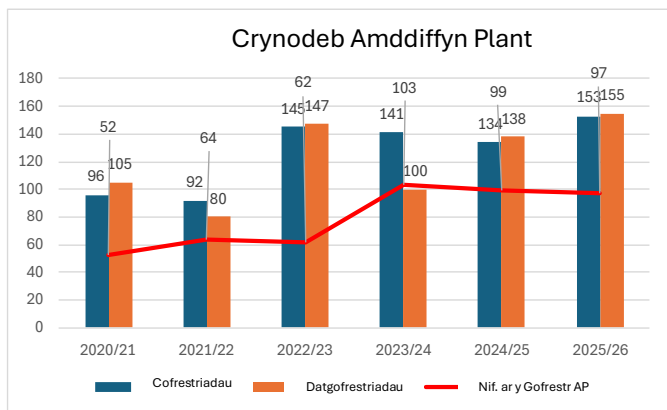
Mae trefniadau diogelu plant yn cael eu cynnal gyda gweithgarwch y Gofrestr Amddiffyn Plant yn dangos bod plant yn cael eu cofrestru'n briodol lle cyrhaeddir trothwyon risg a bod eu henwau'n cael eu tynnu i ffwrdd lle mae'r risg wedi lleihau. Fe arhosodd perfformiad prosesau ac ymweliadau amddiffyn plant statudol yn uchel, gan ddangos cydymffurfiaeth â gofynion statudol a threfniadau llywodraethu effeithiol lle mae diogelu yn y cwestiwn.

Cyflwynir adroddiadau diogelu yn flynyddol trwy broses ddemocrataidd y cyngor ac fe'u categoraiddir ar wahân ar gyfer Gwasanaethau Oedolion, Gwasanaethau Plant ac Addysg. Cyflwynir yr adroddiadau hyn i sicrhau tryloywder, cynnal atebolrwydd, a darparu goruchwyliaeth ar arferion diogelu ar draws

pob maes gwasanaeth, gan alluogi'r cyngor i fonitro cynnydd, ymdrin â phryderon, a chynnal y safonau uchaf o ofal a diogelu ar gyfer unigolion sy'n wynebu risg.

Mae'r adroddiadau diogelu diweddaraf i'w gweld yma:

- [Adroddiad](#) Perfformiad Blynnyddol Diogelu Addysg
- [Adroddiad](#) Perfformiad Blynnyddol Diogelu'r Gwasanaethau Cymdeithasol Plant
- [Adroddiad](#) Perfformiad Blynnyddol Diogelu'r Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion

Taliadau Uniongyrchol

Mae gwaith ar y gweill i ddatblygu dull Taliadau Uniongyrchol ffederal ar draws Blaenau Gwent a Thorfaen, gan gefnogi gwasanaeth mwy cynaliadwy, gwydn a chyson. Bydd un Rheolwr Tîm yn goruchwyllo'r ddau dîm am 12 mis tra bo strwythurau a modelau darparu ar gyfer y dyfodol yn cael eu hadolygu. Bydd hyn yn cryfhau'r arlwy Taliadau Uniongyrchol, gan roi mwy o ddewis, rheolaeth a hyblygrwydd i drigolion allu llunio gofal yn seiliedig ar eu hanghenion, cefnogi annibyniaeth a gwella deilliannau llesiant.

Comisiynu

Treialwyd y system Care Cubed i gefnogi dull mwy cyson, tryloyw a seiliedig-ar-dystiolaeth o bennu ffioedd gofal. Trwy ddarparu gwybodaeth wedi'i meincnodi am gostau, mae'n helpu comisiynwyr i ddeall costau gofal, goleuo trafodaethau ynghylch ffioedd, dyrannu adnoddau'n effeithiol a hybu trefniadau teg, cynaliadwy sy'n ategu ansawdd a deilliannau i bobl sy'n defnyddio gwasanaethau gofal. Bydd y peilot yn parhau yn 2026/27, gyda thimau comisiynu Blaenau Gwent a Thorfaen yn gweithio gyda'i gilydd i gynyddu defnydd o'r system i'r eithaf a rhannu gwersi a ddysgwyd i'r eithaf.

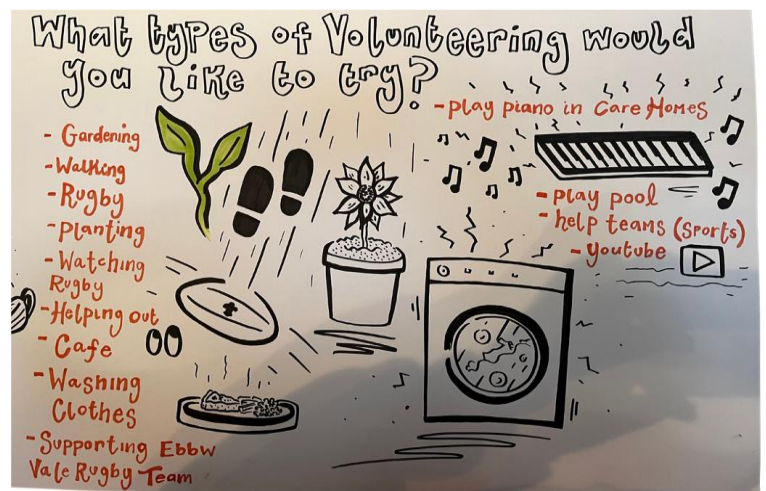
Cydlwynwyr Timau Amlddisgyblaethol Gofal Sylfaenol

Mae cydlynwyr Timau Amlddisgyblaethol o fewn y Tîm Adnoddau Cymunedol wedi cryfhau cydweithio rhwng gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol trwy wella atgyfeiriadau, adolygiadau, camau dilynol a rhannu gwybodaeth ar gyfer pobl ag anghenion cymhleth neu newidiol. Mae hyn wedi bod o gymorth i wneud penderfyniadau mwy amserol, lleihau dyblygu a gwella cymorth cymunedol, sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn. Bwriedir cyflwyno hyn ymhellach, gyda'r practis meddygon teulu nesaf i fod i gael ei gynnwys ym mis Medi 2026.

Gofal a Chymorth Hirdymor

Fe wnaeth cymorth i oedolion ag anableddau dysgu, pobl ag anghenion iechyd meddwl a phobl ifanc sy'n troi'n oedolion barhau i ganolbwyntio ar annibyniaeth, atal, dewis a chynnwys y gymuned. Fe wnaeth Cabanau Sgiliau Byw'n Annibynnol, Trailblazers, Opsiynau Cymunedol a gweithgarwch cyflogaeth â chymorth helpu pobl i fagu hyder, sgiliau pob dydd a chyfleoedd trwy wirfoddoli, cymorth sy'n gysylltiedig â chyflogaeth a chyfranogiad cymunedol.

Mae ymgysylltu â phobl sydd â phrofiad personol yn helpu i lunio cymorth yn y dyfodol a gwella gwybodaeth hygyrch, gan gynnwys ynghylch dyheadau ar gyfer gwaith a gwirfoddoli a rhwystrau fel hyfforddiant, ymwybyddiaeth cyflogwyr, cyngor ynghylch budd-daliadau a chludiant. Parhaodd cymorth seibiant yn Nhŷ Augusta i ddatblygu hefyd, gyda chynnwys y gymuned yn gwella'r man awyr agored yn yr ardd ac yn helpu i greu amgylchedd mwy croesawgar i bobl sy'n defnyddio'r [gwasanaeth](#) seibiant.

Mae'r ffotograff gwreiddiol yn cynnwys testun Saesneg. Darperir cyfieithiad Cymraeg isod: Pa fathau o wirfoddoli hoffech chi trio? Garddio, Cerdded, Rygbi, Plannu, Gwyllo rygbi, Helpu, Caffi, Golchi dillad, Cefnogi tîm rygbi Glynabwy, Chwarae'r piano, Chwarae pŵl, Helpu pobl ifanc yn eu harddegau (ffilmiau byr) YouTube

Mae'r Tîm Iechyd Meddwl Cymunedol wedi cryfhau gweithgarwch ymyrryd yn gynnar, cymorth sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn a mynediad amserol at wasanaethau, gyda hynny'n cael ei ategu gan waith mewn partneriaeth ar lefel ranbarthol gan gynnwys swydd iechyd meddwl fforensig newydd ledled Blaenau Gwent a Thorfaen. Fodd bynnag, mae capasiti seibiant, gwybodaeth am y galw a defnydd, opsiynau ehangach fel Cysylltu Bywydau, a rhestrau aros ac oedi gydag asesu yn parhau i fod yn feysydd allweddol ar gyfer gwelliant pellach.

Gofalwyr di-dâl

Yn ystod 2025/26, cryfhawyd cymorth i ofalwyr di-dâl trwy adnabod yn gynharach, gwell mynediad at gyngor, asesiadau, cymorth gan gymheiriaid, gweithgareddau llesiant a chymorth ymarferol. Fe wnaeth y Gronfa Cymorth i Ofalwyr helpu gofalwyr sy'n wynebu caledi, tra bo ymgysylltu â'r gymuned wedi cynyddu trwy weithgareddau a gweithio mewn partneriaeth yn lleol gydag Adferiad. Cafodd gofalwyr ifainc ac oedolion ifainc sy'n ofalwyr gymorth wedi'i dargedu hefyd, gan gynnwys asesiadau,

cardiau adnabod, grwpiau, cyfleoedd ehangach a chynghor un-i-un. Fodd bynnag, mae ymgysylltiad yn dal i fod yn isel, ac mae angen rhagor o waith i adnabod gofalcwyr yn gynharach, codi ymwybyddiaeth, gwreiddio trefniadau newydd a dangos tystiolaeth o effaith.

Gwasanaethau Darparwyr

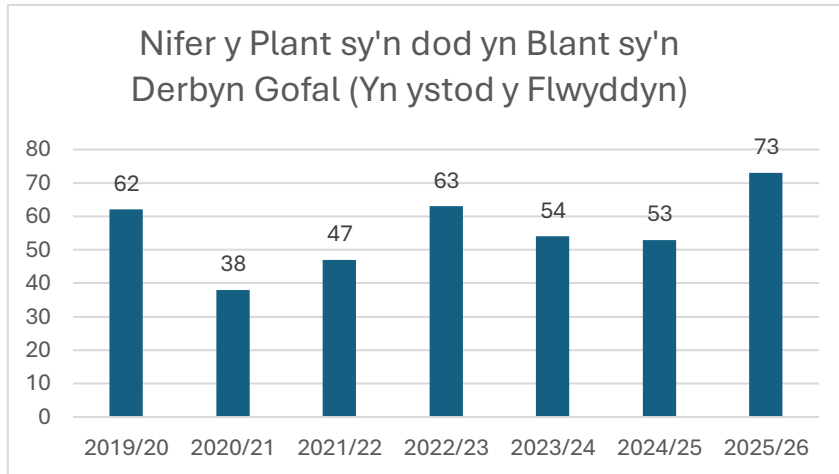
Yn ystod 2025/26, fe wnaeth Gwasanaethau Darparwyr gynydd cadarnhaol ar draws gwasanaethau gofal cartref, Cwrt Mytton a llety anabledau dysgu, gan gynorthwyo pobl i aros yn ddiogel, yn annibynnol ac yn iach yn eu cartrefi a'u cymunedau. Fe wnaeth Gofal Cartref a'r Tîm Asesu Swyddogaethol newydd gryfhau'r cymorth ar gyfer rhyddhau o'r ysbyty, adolygiadau o ofal a mynediad amserol at y lefel gywir o gymorth, tra bo Cwrt Mytton wedi gwella sicrwydd ansawdd, cael adborth arolygu cadarnhaol a gwreiddio systemau digidol i roi cymorth i gynllunio gofal a rheoli meddyginiaethau mewn modd mwy diogel. Fodd bynnag, mae'r galw am ofal cartref ac asesu swyddogaethol yn dal i fod yn uwch na'r disgwyl, gan greu pwysau ar gapasiti, argaeledd y gweithlu ac amseroedd ymateb. Mae recriwtio ar y gweill i gryfhau gwydnwch a chynnal cymorth diogel, effeithiol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.

Cartrefi Preswyl Plant Blaenau Gwent

Yn ystod 2025/26, parhaodd darpariaeth breswyl fewnol y Cyngor i ddarparu opsiwn pwysig ar gyfer lleoliadau lleol, gan gefnogi chwech o blant i gyd, er bod meddiannaeth yn dal i fod yn gyfyngedig gydag un person ifanc yn cael llety ar ddiwedd y flwyddyn. Un o'r heriau allweddol oedd paru plant yn ddiogel mewn amgylchedd byw-mewn-grŵp, gan ystyried anghenion unigol, risgiau, bod yn agored i niwed a'r effaith ar eraill yn y cartref. Felly, bydd datblygu Madison House yn y dyfodol yn parhau i fod yn flaenoriaeth yn 2026/27, gan gael ei oleuo gan y galw lleol, pwysau digonolrwydd lleoliadau a'r angen i sicrhau bod y ddarpariaeth breswyl yn cyd-fynd ag anghenion plant a phobl ifanc Blaenau Gwent.

Plant sy'n Derbyn Gofal

Roedd 202 o Blant yn Derbyn Gofal ar ddiwedd y flwyddyn, o'i gymharu â 201 yn y flwyddyn flaenorol. Fe wnaeth derbyniadau i ofal gynyddu i 73 o blant, o'i gymharu â 53 yn 2024/25. Mae cyfarfodydd diddymu misol a gwaith dirymu gorchmynion gofal yn helpu i gadw'r ffocws ar blant sydd wedi'u lleoli gartref gyda rhieni neu ofalcwyr sy'n berthnasau. Disgwylir i'r ailstrwythuro'n ddau dîm Amddiffyn Plant a Llys ac un tîm Plant sy'n Derbyn Gofal a chynllunio gofal hirdymor gryfhau'r oruchwyliaeth a chefnogi'r strategaeth ar gyfer mynd ati'n ddiogel i leihau nifer y plant sy'n derbyn gofal.

Strategaeth Rhianta Corfforaethol

Yn ystod 2025/26, fe wnaeth y Cyngor gryfhau rhianta corfforaethol trwy strategaeth newydd 2025–2030, a gyd-gynhyrchwyd gyda phlant a phobl ifanc â phrofiad o fod mewn gofal, staff, aelodau etholedig a phartneriaid. Mae'r strategaeth yn nodi egwyddorion, addewidion a chmau gweithredu clir i wella deilliannau ar draws addysg, iechyd, tai a chyflogaeth, gyda chynnydd yn cael ei fonitro trwy ddiweddariadau Craffu blynyddol.

Mae'r Gwasanaethau Plant hefyd yn parhau i wreiddio ymarfer sy'n canolbwyntio ar ddeilliannau trwy hyfforddiant, dysgu adfyfyr, i

ymgysylltu cryfach â theuluoedd a fframwaith archwilio newydd. Roedd sefydlogrwydd lleoliadau'n dal i fod yn gadarnhaol, heb ryw lawer o darfu ar leoliadau a ddeilliodd o Orchmynion Gwarcheidiaeth Arbennig a heb i'r un arwain at ddychweliad plentyn i ofal yr awdurdod lleol. Mae heriau allweddol yn dal i fodoli mewn perthynas â lleihau'r ddibyniaeth ar faethu annibynnol a lleoliadau preswyl allanol a gwella hyfforddiant diogelu a chymorth cyntaf gorfodol i ofalwyr maeth.

Defnyddio Lleisiau Pobl Ifanc i Siapio Gwasanaethau trwy'r Fargen a Chenhadaeth 2

Cafodd y rhai sy'n gadael gofal eu cynnwys yn weithredol yn y broses o lunio cymorth trwy gyd-ddylunio gydag Ymgynghorwyr Personol yn y Tîm 14+. Fe wnaeth eu profiad personol oleuo gweithgareddau a oedd yn canolbwyntio ar lesiant, gwydnwch a sgiliau bywyd ymarferol, gan gryfhau hyder ac annibyniaeth. Bydd y dull hwn yn parhau er mwyn sicrhau bod lleisiau pobl ifanc yn dylanwadu ar ddatblygiad gwasanaethau yn y dyfodol.

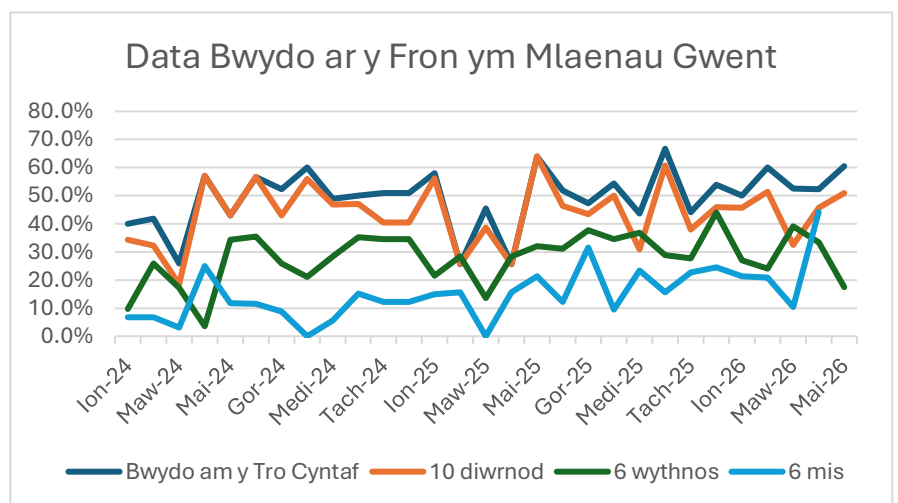
SEWAS, Gwasanaeth Mabwysiadu De-ddwyrain Cymru, a Gwasanaethau Mabwysiadu

Fe wnaeth SEWAS gynnydd cadarnhaol o ran recriwtio mabwysiadwyr, sefydlogrwydd, ymarfer sy'n ystyriol o drawma, cymorth mabwysiadu ataliol a sicrhau ansawdd. Cymeradwywyd 32 o deuluoedd mabwysiadu ledled y rhanbarth o fewn y flwyddyn ac fe leolwyd chwech o blant i'w mabwysiadu, gan gynnwys dau o Flaenau Gwent. Cafodd tri phlentyn o Flaenau Gwent eu paru yn ystod y flwyddyn hefyd. Cytunwyd ar strategaeth farchnata tair blynedd ddiwygiedig i ddwyn cynnydd o 10% y flwyddyn yn nifer y mabwysiadwyr a gymeradwyir.

Yr heriau ar draws y gwasanaeth o hyd yw digonolrwydd lleoliadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, gan gynnwys maethu a mabwysiadu, rheoli'r gyllideb ac ymateb i gynnydd yn y galw a chymhlethdod anghenion plant a theuluoedd.

Cymorth Bwydo ar y Fron

Mae'r ymgyrch 'Dewch i Fwydo ar y Fron Blaenau Gwent' yn parhau i ddatblygu'n gadarnhaol, gan weithio gyda phartneriaid ieuchyd, addysg, busnes a'r sector gwirfoddol i hyrwyddo bwydo ar y fron a chryfhau cymorth lleol. Mae'r data'n dangos tuedd galonogol tuag i fyny ers lansio'r ymgyrch, gyda chyfraddau'n gwella o un flwyddyn i'r llall a'r uchafbwyntiau misol uchaf erioed wedi'u cyrraedd. Mae'r gweithgaredd partneriaeth wedi digwydd ochr yn ochr â chynnydd o flwyddyn i flwyddyn mewn cyfraddau bwydo ar y fron, er na ellir pennu cyfraniad yr ymgyrch i'r newid hwn o'r data sydd ar gael.

Cymorth Gofal Plant a'r Blynyddoedd Cynnar

Mae Dechrau'n Deg yn parhau i gefnogi teuluoedd ledled Blaenau Gwent trwy wella mynediad cynnar at wasanaethau lleol cydgysylltiedig ac ehangu'r ddarpariaeth gofal plant. O fis Medi 2025 ymlaen, fe wnaeth cam 3 estyn cymorth i 150 o blant yn rhagor ar draws 15 ardal ychwanegol, gyda chyllid yn y dyfodol yn cael ei geisio i alluogi pob plentyn dyflwydd oed yn y fwrdeistref i gael mynediad at 12.5 awr o ofal plant a ariennir yn ystod y

tymor.

Mae gwaith hefyd yn mynd rhagddo i ehangu capasiti gofal plant, gan gynnwys darpariaeth cyfrwng Cymraeg, trwy gymorth ar gyfer darparwyr presennol, Tŷ Chwarae Glyncoed, cyfleuster arfaethedig yn yr egin ysgol cyfrwng Cymraeg newydd yn Nhredegar, a datblygiad pellach ym Mrynawr. Mae'r defnydd o'r Cynnig Gofal Plant wedi cynyddu'n sylweddol ers 2017, gyda phresenoldeb yn dangos defnydd o oriau gofal plant wedi'u harchebu.

Cyfleoedd Chwarae i Blant a Theuluoedd

Cyflwynwyd Asesiad a Chynllun Gweithredu Digonolrwydd Chwarae 2025, gyda chymorth ymgysylltu positif â phartneriaid. Fe wnaeth y grant a chyllid cyfalaf alluogi ystod o weithgareddau chwarae a chyfleoedd i'r teulu, ochr yn ochr â buddsoddi dros £350,000 mewn meysydd chwarae newydd a gwell ledled Blaenau Gwent.

Mae cynnwys y gymuned mewn mannau chwarae lleol yn datblygu drwy grwpiau Cyfeillion Meysydd Chwarae a'r ymgyrch Cymunedau sy'n Creu Cyfle i Chwarae, gan gefnogi nodau ehangach Bargaen Blaenau Gwent trwy annog trigolion i helpu i lunio a gwella cyfleusterau lleol. Bydd adolygiad llawn o feysydd chwarae yn 2026/27 yn arwain gwelliannau yn y dyfodol, gan ganolbwyntio'n fwy ar werth chwarae, nodweddion naturiol a thirweddau lleol yn ogystal ag offer.

Galwch Heibio i Chwarae

Trwy'r Fargen a Chenhadaeth 1, mae Blaenau Gwent a Thorfaen wedi alinio Galwch Heibio i Chwarae yn seiliedig ar fodel a gefnogir gan wirfoddolwyr. Mae hyn yn cryfhau perchnogaeth gymunedol, yn helpu i gynnal sesiynau chwarae a dysgu lleol, ac yn galluogi staff i ganolbwyntio cymorth ar deuluoedd y mae arnynt angen arweiniad ynghylch datblygiad cynnar a pharodrwydd ar gyfer yr ysgol. Bydd y ddau gyngor yn parhau i wreiddio'r model a thracio ei effaith.

Cymorth i Deuluoedd a Datblygu Sgiliau

O fis Ebrill 2026 ymlaen, bydd yr Hyb Cymorth i Deuluoedd yn darparu un drws blaen i deuluoedd a gweithwyr proffesiynol gael mynediad at wybodaeth a chymorth, gan ddod â'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, Dechrau'n Deg, Teuluoedd yn Gyntaf a gwasanaethau ataliol ehangach ynghyd.

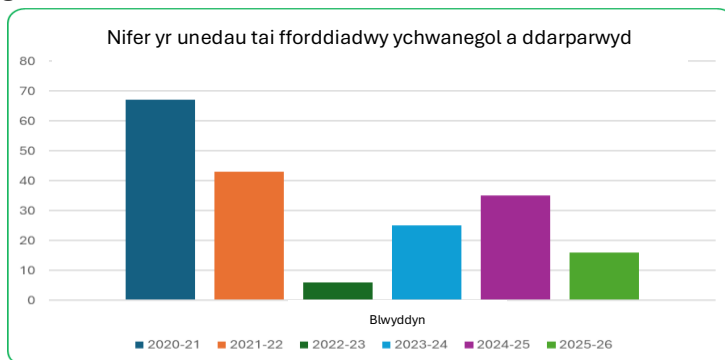
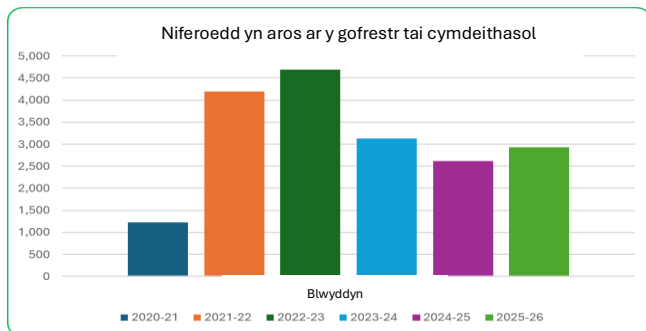
Mae'r rhaglen Llwybrau yn helpu oedolion 16 oed a throsodd i feithrin sgiliau ymarferol ar gyfer bywyd, gwirfoddoli a chyflogaeth trwy lwybrau dysgu fel bwyd a maeth, gofal cymdeithasol, gwirfoddoli a hyfforddiant. Mae'r rhaglen eisoes wedi cefnogi dros 135 o bobl, gyda chyfranogwyr yn ennill

cymwysterau achrededig a rhai yn symud ymlaen i wirfoddoli, gan gynnwys rolau yn cefnogi Y Big Bocs Bwyd a sesiynau coginio cymunedol yn Ysgol Willoughton.

Digartrefedd

Yn ystod 2025/26, fe barhaodd y Cyngor i ymateb i'r galw cynyddol am dai a phwysau digartrefedd trwy ganolbwyntio ar atal, cynyddu'r cyflenwad o dai, lleihau'r ddibyniaeth ar lety brys a helpu preswylwyr i fyw'n annibynnol.

Roedd y cynnydd yn cynnwys ehangu

prydlesu a darpariaeth Tai yn Gyntaf, cynorthwyo pobl i symud o lety dros dro i lety tymor hwy, bwrw ymlaen â Fflatiau STAR, sicrhau cyllid ar gyfer caffaeliadau eiddo ychwanegol, a gwella symudiad trwy lety â chymorth. Parhaodd cymorth ar gyfer addasiadau ac i fyw'n annibynnol hefyd, gyda 102 o Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl wedi'u cwblhau, tua £880,000 wedi'i fuddsoddi, ac amseroedd darparu cyfartalog wedi gwella yn ystod

y flwyddyn. Parhaodd gwaith ehangach i wella cartrefi a defnyddio eiddo gwag unwaith eto hefyd. Fodd bynnag, mae'r galw'n dal i fod yn uchel, gyda heriau parhaus mewn perthynas â thai addas cyfyngedig, mynediad at lety rhent preifat, ymgysylltu â landlordiaid, pwysau addasiadau a fforddiadwyedd. Bydd y Cyngor yn parhau i gryfhau partneriaethau, gweithredu'r Strategaeth Dai newydd, ehangu cynlluniau prydlesu a chaffael, ailddechrau defnyddio cartrefi gwag, a datblygu mwy o opsiynau tai â chymorth a fforddiadwy.

Diogelwch Cymunedol

Yn ystod 2025/26, fe weithiodd y Cyngor gyda phartneriaid i wella diogelwch cymunedol ac ymateb i droseddau, ymddygiad gwrthgymdeithasol a thensiynau cymunedol. Fe wnaeth Wardeniaid Diogelwch Cymunedol ddarparu sicrwydd gweladwy mewn ardaloedd problemus, cefnogi ymgysylltiad â thrigolion a busnesau, a rhoi anogaeth i hysbysu'r Cyngor, yr Heddlu a landlordiaid cymdeithasol cofrestredig. Daeth y contract i ben ar 31 Mawrth 2026, ar ôl darparu 4,700 o oriau patrolio.

Fe wnaeth y Tasglu Ymddygiad Gwrthgymdeithasol aml-asiantaeth gydlyn

ymatebion i droseddau ac ymddygiad gwrthgymdeithasol a oedd yn seiliedig ar leoedd, gan ymyrryd yn gynnar, darparu addysg, gweithgarwch dargyfeirio a gorfodi lle'r oedd angen. Gweithiodd hefyd gyda'r Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Gwasanaethau Ieuenctid i hyrwyddo rhaglen [Fearless](#) Crimestoppers ac ennyn ymgysylltiad pobl ifanc mewn ysgolion, lleoliadau ieuenctid ac yn y gymuned. Fe wnaeth partneriaid hefyd fonitro tensiynau cymunedol ehangach, gan gynnwys graffiti a oedd yn gysylltiedig â chasineb a phryderon a oedd yn gysylltiedig â hil, crefydd a

mewnffudo, a gwella hysbysiadau am graffiti. Cofnododd yr heddlu 2,000 o droseddau ymddygiad gwrthgymdeithasol a oedd yn gysylltiedig yn bennaf â materion amgylcheddol fel tipio anghyfreithlon, sbwriel, baeddu gan gŵn a graffiti.

Fe wnaeth y flwyddyn amlygu gwerth gweithio mewn partneriaeth, ymgysylltu gweladwy ac ymyrryd yn gynnar, gan atgyfnerthu'r angen i gryfhau data, cynnal hysbysiadau gan y cyhoedd a pharhau i weithredu mewn modd wedi'i dargedu. Mae dull clir "fe ddwedoch chi, fe wnaethom ni" yn parhau i fod yn bwysig fel y gall cymunedau weld bod eu pryderon yn cael eu clywed ac y gweithredir arnynt.

Rhaglen Gwydnwch Bwyd Blaenau Gwent

Defnyddiodd y Cyngor gyllid Cymunedau a Lleoedd Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU i gryfhau gwydnwch bwyd ledled Blaenau Gwent, gan weithio gyda Chyngor Torfaen a phartneriaid lleol i wella mynediad at fwyd, bwyta'n iach, tyfu bwyd a chadwyni cyflenwi lleol. Fe ymatebodd y rhaglen i dlodi bwyd a phwysau costau byw hefyd.

Trwy Bartneriaeth Bwyd BG, rhoddodd hyn gymorth i ddatblygu'r [Strategaeth Bwyd Cymunedol newydd ar gyfer Blaenau Gwent](#), cynllun a arweinir gan y gymuned sy'n canolbwyntio ar fwyd iach, fforddiadwy, llesiant gwell, rhwydweithiau bwyd lleol cryfach ac arferion bwyd mwy cynaliadwy.

Fe wnaeth ymgysylltu â busnesau bwyd, tyfwyr a sefydliadau cymorth bwyd cymunedol helpu i adnabod heriau a chyfleoedd lleol ar gyfer gweithredu yn y dyfodol hefyd.

Cynhaliwyd ystod eang o weithgareddau yn ystod 2025/26 trwy'r rhaglen gwydnwch bwyd, gan gynnwys:

- **Rhaglen Datblygu Bwyd Cymunedol;**
- **[Mapio a hyrwyddo](#) ansicrwydd bwyd yn ystod gwylliau ysgol;**
- **Gweithdai Rhwydweithiau Bwyd Cymunedol i ddarparu arweiniad a meithrin capasiti;**
- **Gweinyddu cyllid brys ar gyfer cymorth bwyd;**
- **Uwchgynhadledd Fwyd BG; a hefyd**
- **Y Rhaglen [Waste Warriors](#).**

Heriau a Chamau Gweithredu Allweddol ar gyfer 2026/27

- **Cryfhau trefniadau llywodraethu a monitro perfformiad ar gyfer atal a hybiau cymunedol**, fel y gellir dangos tystiolaeth glir o effaith hybiau cymunedol, Canolfannau Clyd ac ymyrryd yn gynnar.
- **Cynnal cymorth cynnar a chymorth wedi'i dargedu i reoli galw cynyddol am ofal cymdeithasol**, yn enwedig lle mae pwysau diogelu a chymhlethdod achosion yn parhau i fod yn uchel ar draws gwasanaethau oedolion a phlant.
- **Cynyddu opsiynau lleoli'n lleol ar gyfer plant sy'n derbyn gofal**, gan gynnwys maethu, mabwysiadu a darpariaeth breswyl, i ymateb i dderbyniadau cynyddol a gwella digonolrwydd lleoliadau.
- **Gwella mynediad at dai addas, fforddiadwy thai â chymorth**, gan gynnwys addasiadau a chymorth i fyw'n annibynnol, i helpu i reoli'r galw parhaus am dai a gwasanaethau digartrefedd.
- **Defnyddio data lleol ac ymgysylltu â'r gymuned i dargedu camau gweithredu ar ddiogelwch cymunedol, gofalwyr a gwydnwch bwyd**, gan gynnwys ymddygiad gwrthgymdeithasol, hysbysiadau i wasanaethau'r Cyngor ac ymgysylltiad isel â gofalwyr di-dâl.
- **Hybiau Cymunedol**, gwaith i'w wneud i adolygu cyfleusterau yn y Swyddfeydd Cyffredinol i ystyried cynnwys canolfan gymunedol yn y dyfodol. Gwaith i'w wneud gyda staff i'w uwchsgilio i gefnogi'r cyhoedd gyda'u hymholiadau

